

Szepesi Attila

WS-sonettek

A kék ház

Érettségi után, 1961 őszén
elmentem a verseimmel Weöres Sándorhoz,
aki akkoriban még az Alsó-Törökvesz úti kék házban lakott.
Kicsit korábban érkeztem, a költő még nem volt odahaza, Károlyi Amy fogadott.
Mindjárt itt lesz Sanyi, fölment a kertbe.
Leültetett, tett-vett a konyhában, én meg eljátszogattam szeleverdi pulijukkal.
Pár perc múlva betoppant a költő egy kosár körtével, dióval meg szőlővel.
Megkínált, közben a verseimet olvassgatta,
és megjegyezte: úgy érzi, hatott rám Georg Trakl.
Meglepődtem, mert én akkor nem ismertem még az osztrák költőt.
Távozóban elég tiszteletlenül megkérdeztem,
miért írja ki az ajtóra, hogy Dr. Weöres,
mire ő elmosolyodott:
Ez nem neked szól, hanem a postásnak meg a díjbeszedőnek.

Kassák morog valamit

Amikor először jártam Weöreséknél, a kék házban,
megkérdezte, kiket ismerek a kortárs költők közül.
Kassákot említettem.
Én is becsülöm őt az új hangjáért,
bár, tette hozzá, ha szép magyar nyelven akarsz verselni,
nem föltétlenül ő a mértékadó, inkább Illyést olvasd.
Elmesélte: a Rákosi-rémuralom idején,
amikor az íróknak, a párton kívülieknek legalábbis,
„politikai fejtágítóra” kellett járniuk az Írószövetségbe,
ott gubbasztott néha a hallgatóság soraiban Kassák is.
Kelletlenül, morogva hallgatta az ifjú előadót, aki felmondta a napi leckét.
Joggal méltatlankodott az angyalföldi költő,
hiszen ha valaki, ő belülről ismerhette a magyar munkásmozgalom
nem éppen dicső históriáját.

Dzsá gulbe rár

*A Barbár dalról kérdezték egyszer WS-t
nyelvész vendégei.*

*Elmondta, hogy az efféle verseit – személyes „ősvilági vonzalmi” mellett –
főként Várkonyi Nándor akkoriban elkészült műve,
a Szariat oszlopai – tréfásan úgy mondta: stíriai, tehát stájerországi oszlopai –
és Fónagy Iván Wawirijének hatására írta.*

*Megkérték, mondja magnószalagra a verset,
ám ő nem mondta, fejhangon énekelte:*

Dzsá gulbe rár kicsere

áj ni musztasz emo...

áj ni mankütoantasz emo...

*A varázs-gajdolásba, mely a sámánok átszellemült, túlvilági recitálását idézte
mintha síp és doromb hangja keveredett volna.*

Aztán a képzelt fordítás következett, immár prózában: Szél völgye farkas fészke...

A zsidó mágus

*Szóba jött valahogy Weöreséknél
legkedvesebb általános iskolai magyartanárom,
Korein Andor.*

*Sándor szeme felcsillant és elmesélte,
jó barátja volt hajdan Korein,
és kezdő költőként igyekezett támogatni, pár verse itt-ott meg is jelent.
Én nem tudtam, hogy a tanárom verseket írt, sosem beszélt erről.
Verseket ám, mondta Weöres, nem is akármilyeneket,
igazi zsidó mágus lehetett volna belőle.*

*Azt is csak később tudtam meg,
hogy Korein, akit Bandi bácsinak hívtunk,
egyszer aggodalommal mondta Sándor új verseiről:
olyanok, mint annak a cukrásznak a süteménye,
aki alapanyagok nélkül, csak sütőporból akar nyalánkságot csinálni.*

Bóbita

*Nem önálló vers,
csak alkalmi irkafirka,
mondta WS a Bóbitáról,*

*egyik legnépszerűbb verséről.
Akkor kanyarítottam félálomban,
amikor a Faustot olvastam,
annak egyszerre mesés és
diabolikus boszorkányszombat-jelenetét.
Nem tetszett a kissé nyögvenyelős
fordítás,
és elkezdtem játszadozni a szavakkal,
az eposz bolondos mesemotívumaival,
a csigával, malaccal, szöcskével,
a törpével meg a békával.*

A Sohóban

*Felolvasóesttel összekötött londoni utazásuk
felemásra sikerült,
mert útitársuk, Pilinszky, akit legtöbbször tartott a kortárs költők közül,
az est után kiszökött a hotelból a Sohóba,
a prostituáltaktól, farfurkálóktól és zsebmetszőktől nyüzsgő ligetbe,
ahol egy kétes társasággal összecimborált.
Újdonsült ismerősei elcsalták egy alvilági mulatóba,
leitatták és kirabolták.
Maga sem tudta, hogyan keveredett hajnaltájt vissza a hotelbe.
Sírt, mint egy kisfiú,
nem maradt egyetlen krajcárja sem.
Végül útitársai, Vas Istvánék, Weöresék, Nemes Nagyék és Juhász Ferenc
kapartak össze néhány angol fontot, de adakozott még a szállodaszemélyzet is,
akik megszánták a magába roskadt, szánom-bánom költőt.*

Mikszáth

*Esterházy Péterrel, a nagy kópéval
együtt vendégeskedtünk a Muraközi utcában,
amikor a Bevezetés a szépirodalomba című regényét írta,
melyben összekeveri az idősíkokat.
Még kérte Weörest,
mesélje el neki, hogyan történt,
amikor elment Mikszáth Kálmánnal valami józsefvárosi kuplerájba.
Sándor elmosolyodott, vette is a lapot meg nem is,
azt válaszolta, neki már ki-kihagy az emlékezete,*

*de abban biztos,
hogy a regény remekre fog sikerülni.
Hozzátette pironkodva: diákkorában ő is elkapta valami szajhától a vérbajt,
amit aztán higannyal kezeltek.
Fájdalmas procedúra volt.*

Kisördög

*Egyszer, Fülep Lajos emlegetése közben
Weöresben szokása szerint ágaskodni kezdett a kisördög
és azt mondta: jó volt őt hallgatni, ám olvasni annál keservesebb.
Károlyi Amy erre felhorkant és lehurrogta:
De Sanyi, Lajos bácsinak mindketten sokat köszönhetünk,
és – ki tudja – tán ott lapul még a hagyatékában a Nagy Esztétika, amit
egy életen át írt és – belőle citálva néhány passzust – büszkén emlegetett.
Sándor erre dűnnyögött valamit, nem válaszolt,
de más alkalommal sem állta meg, hogy egy-egy epés megjegyzést tegyen.
Egyszer például, amikor Ránki György megzenésítette
A holdbéli csónakost, baráti körben azt mondta vigyorogva: függönyzene.
Ha pedig becsípett, még Petőfire is volt egy-két maliciózus félmondata,
aki hetykén belenézett a napba
és félig megvakult.*

Ökörhugyozás

*Weöres Pilinszkyt becsülte legtöbbre
a kortárs költők közül.
Egyszer elmesélte, álmában a vékonypéznű poéta becsöngetett hozzájuk
és menedéket kért, mert üldözték.
Hallod a zúgó tömeget? – kérdezte Sándortól,
de ő bizony semmit sem hallott.
Ekkor Pilinszky riadtan ránézett és azt mondta:
temető van a számban,
üszkös fogaim olyanok, mint a kidőlt-bedőlt fejfák...
Aztán, Pilinszky hirtelen halála után,
amikor valaki arról áradozott, milyen szép nekrológokat írtak a költőről,
Weöresben, szokása szerint,
ágaskodni kezdett a kisördög és ezt válaszolta:
minden nekrológ olyan kacskaringós, mint az ökörhugyozás.*